

Leerling blijven en luisteren, dat is belangrijk. Interview met pastoor Mauricio Meneses Santiago

Voor de derde keer in vier maanden zijn Rita en ik te gast in de pastorie aan de Bergstraat in Wageningen. Net als bij pastoor Henri ten Have nodigt pastoor Mauricio ons uit in de voorkamer. Deze is nu modern ingericht en uitnodigend.

Wij beginnen uiteraard met de vraag hoe het nu gaat. Mauricio zegt dat het nu redelijk goed gaat. Hij vertelt over de laatste maanden van vorig jaar en het begin van dit jaar. Hij voelde zich vermoeid en niet zichzelf. Dit werd een aantal keren door de huisarts weggewuifd: 'Je hebt in oktober corona gehad en nu de spanning rond een nieuwe benoeming. Neem de tijd, het gaat wel over.' Het ging niet over. Mauricio had bloedarmoede en dat werd van kwaad tot erger, totdat een vrijwilligster in Soest, die op een woensdagmiddag door hem te hulp geroepen was, de ambulance belde omdat hij druk op de borst had. Mauricio kwam op de spoedeisende hulp terecht. Vanaf dat moment was het een 'rollercoaster'. Hij werd geopereerd om bloedingen van inwendige aambeien in de dikke darm te stoppen. Daarna moest Mauricio rust nemen om te herstellen. Op 17 april volgt een tweede operatie om de aambeien te verwijderen. Gelukkig is zijn zus drie maanden overgekomen uit Colombia, om hem te helpen.

Toch vond Mauricio het ook een leerzame tijd. Hij ervoer wat het is om erg ziek te zijn en de steun van de gemeenschap te ervaren via kaarten, bloemen of

bezoek. 'Ik zette wel eens een naam op een kaartje, maar heb me nooit gerealiseerd wat dit kan betekenen. Tot je zelf de warmte van zo'n kaart, en de namen die erop staan, ervaart.

Je kreeg op enig moment van de bisschop te horen dat je naar Wageningen zou gaan. Wat gebeurde er toen met jou?

Er is een boek in het Spaans van Gabriel García Márquez, een groot schrijver die oorspronkelijk uit Colombia komt, getiteld 'Kroniek van een aangekondigde dood'. Zo voelde ik mij. Ik wist het wel, ik zag het aankomen, ik was al vijf jaar parochievicaris in de Martha en Mariaparochie in Soest en omgeving en in de Onze Lieve Vrouwenparochie in Amersfoort. Dus ik dacht het wordt vast tijd voor een nieuwe benoeming. Het bisdom is groot genoeg om in Twente te gaan werken, of in het centrum of dicht bij Utrecht. Als missionaris heb ik geen voorkeur voor een plek. Sommigen zeggen als zij familie in Hengelo hebben: 'Ik zou graag in Twente willen werken.' Maar ik woon ver genoeg van mijn familie om te zeggen: 'Ik ben bereid om overal te werken.' Maar ik moet eerlijk zeggen dat toen ik hoorde dat het Wageningen werd, ik dacht: 'Dat is mooi! Ik heb Henri ten Have al een paar keer gesproken en ik weet dat het een levende gemeenschap is en ook overzichtelijker dan twee parochies.' Ik was er blij mee. Tegelijkertijd vond ik het moeilijk om afscheid te nemen.

Was het misschien toch jouw diepere wens om hier te mogen komen?

In principe niet, maar je kijkt wel binnen het bisdom naar plekken waar je jouw talenten kunt benutten en je je thuis kunt voelen. In deze regio zitten veel buitenlanders, Spaanstalige mensen, studenten, jongeren, dat zijn wel dingen die motivatie geven voor mijn werk. Ik moet eerlijk zeggen: dat is fijn! Het had ook Tubbergen kunnen zijn, ik zou daar ook blij mee zijn geweest. Maar wat hier ook heel mooi is: ik houd erg van wandelen en de natuur is hier fantastisch in de omgeving. Ik ben net terug van een uur wandelen.

In februari was de mis in Ede waarin je welkom werd geheten en geïnstalleerd in onze parochie. Wat deed dat met jou?

Er waren meer dan 800 mensen in de kerk: ik voelde me welkom! Veel parochianen van mijn oude parochie waren er ook. Dat was een warm gevoel. Tegelijkertijd was het de zichtbare aankondiging van

een nieuwe uitdaging. In je hoofd en je hart denk je: 'Het is fijn om een nieuwe benoeming te aanvaarden', maar tegelijkertijd weet je: 'Het is een nieuwe uitdaging, mensen leren kennen, vorm geven aan het werk.' Maar als veel mensen bij elkaar komen, is het voor mij altijd een teken van Gods aanwezigheid; in de gemeenschap, in zijn volk. De gemeenschap is voor mij heel belangrijk. Het zichtbare teken van Gods aanwezigheid, zo was het voor mij. Daarnaast was er bij mij de zorg om mijn gezondheid, er was toen nog niemand met wie ik erover had gesproken. Ik voelde me niet 100 procent, maar het was wel fantastisch om zo'n installatie mee te maken. Een installatie die weinig collega's de laatste jaren hebben meegemaakt, vanwege corona.

Gods aanwezigheid, die je toen ervoer in de gemeenschap, heb je die ook ervaren tijdens jouw ziekte in de steunbetuigingen?

Ja, zeker! Ik denk dat wij sommige dingen in het leven als vanzelfsprekend nemen en daardoor minder dankbaar zijn. Op het moment dat je beseft dat je kwetsbaar bent, dat je niet alles meer kunt, is er opeens iemand anders die iets voor je kan doen. In zo'n situatie kun je opeens begrijpen wat aanvulling betekent en wat concurrentie betekent. We moeten elkaar nooit beconcurreren, wij moeten elkaar aanvullen, wij moeten elkaar helpen. Dat ervoer ik toen ik in het ziekenhuis lag. Ik lag er met een schuldgevoel, dat moet ik ook zeggen. Ik wilde zo snel mogelijk klaar zijn met mijn gezondheid en weer aan de slag: ik ben nu pastoor geworden! Maar de chirurg zei tegen me: 'U moet leren luisteren naar uw lichaam.' Tot nu toe was het andersom: het lichaam luisterde naar mij. Maar nu moet ik naar mijn lichaam luisteren en dat is lastig, in zo'n moeilijke situatie. Ik wil het niet groter maken dan het is, maar ik had slapeloze nachten van de pijn. Ik kon niet op de rug liggen of op de zijkant of op mijn buik. Ik had pijn en kon de pijn niet verplaatsen. Maar telkens ontving ik kaarten en bloemen en daarin ervaar je heel sterk de aanwezigheid van de gemeenschap en God zelf daarin.

Zullen wij nu teruggaan naar jouw jeugd? Je bent geboren in Colombia. In welke plaats?

In de provincie Ocaña; het dorp heet Convencion.

In wat voor gezin groeide je op?

Ik kom uit een groot gezin; zes kinderen en mijn vader en moeder. Mijn vader is in 1999 overleden. Toen was ik vijftien jaar. Ik ben slachtoffer geweest van geweld in Colombia: mijn vader werd doodgeschoten, maar niet omdat het de bedoeling was. Mijn vader zat in zijn auto samen met vier

zusters Dominicanessen. Helaas stond hij op het verkeerde moment op de verkeerde plaats.

Mijn vader hield van lunchen en ontbijten in de auto, wat dat betreft was hij wel een goede Nederlander geweest. 's Avonds wilde hij wel graag thuis zijn en aan tafel zitten met het gezin. Mijn vader wist dat één van de zusters ziek was en zij gingen naar een huisarts in Ocaña. Toen er een file was voor een stoplicht, dacht mijn vader: 'Ik kan wel even naar de achterkant van de auto lopen om mijn ontbijt te pakken. De automotor bleef aan, hij stapte uit en op dat moment begon een schietpartij. Achter de auto van mijn vader stonden paramilitairen en voor de auto van mijn vader stond een auto met een 'guerrillero'. De bedoeling was om die guerrilla-strijder dood te schieten, maar toen mijn vader weer in de auto wilde stappen, is hij dood neergezakt. Naast mijn vader overleed een vrouw die zwanger was, een meneer van 88 jaar en een huisarts die bezig was in zijn praktijk, op de eerste verdieping. Zeven mensen overleden. Het was een drama, de moeilijkste tijd voor mij in Colombia. Het was oorlog tussen de paramilitairen en de 'guerrillero's'. Het bizarre was dat de 'guerrillero' wegliep en niet geraakt werd. Dus geen van hen was slachtoffer van deze situatie; alleen burgers en onschuldigen, dat vond ik heel erg. Later hebben wij een brief gekregen van de paramilitairen, met excuses. Dat zijn dingen die veel met jou doen. Dan denk je: 'Denken ze dat hiermee het probleem opgelost is?' De toon in de brief alleen al: 'Wij doen dit voor de veiligheid van het land.' En dan hebben ze ook nog een misintentie aangevraagd in de kathedraal in Ocaña, dat was heel erg. Uiteraard zijn wij daar niet geweest. Wij baden voor mijn vader in ons eigen dorp, in onze parochiekerk. Mijn vader was zeer katholiek, vrij bekend in het dorp, betrokken bij allerlei activiteiten, zowel van de kerk als van de gemeenschap. Hij was heel erg toegewijd aan sociale en religieuze activiteiten. Mijn moeder ook trouwens, maar minder.

Als dit dan zo gebeurt, die misintenties in de kathedraal, alsof het daarmee afgekocht werd, vind je dan niet dat de kerk meer positie had moeten nemen, opkomen voor de zwakkeren?

Zeker, maar dat doen zij ook wel, opkomen voor de zwakkeren. In Colombia is dat wel te merken. Echter, hoe kan ik dat onder woorden brengen, de Rooms-Katholieke kerk wist er niet van.

Ik heb het gevoel dat de kerk zo misbruikt wordt om het gedrag van de paramilitaries goed te praten?

Het is meer de houding van de paramilitairen. Omdat het land voor tachtig procent katholiek is, denken ze dat dit een geestelijke manier is om de mensen een

beetje te helpen in hun pijn om hun verloren dierbaren. De ouders proberen iets voor de familie te doen en dat doen ze dan door een misintentie. De kerk weet niet wat er is gebeurd, maar de familie wel. En de familie durft daarover nooit te spreken. Je hoort op de radio over een ongeluk en dat is het. Het is inderdaad misbruik maken van het geloof van de mensen. Je kunt ook niet dankbaar zijn dat de paramilitairen dat doen, want het doet juist meer pijn. Maar het weten dat de dood van mijn vader niet de bedoeling was, gaf ons wel rust. Het is naar om te zeggen, maar in die tijd, in mijn jeugd, waren er veel slachtoffers van de oorlog. Het paramilitarisme kwam op een vreselijk manier het land binnen: zij wilden paniek zaaien en dat deden ze op een vreselijke manier.

Wat deed jouw vader, had hij een baan?

Hij werkte jarenlang voor de regering als inspecteur en chauffeur. Deze inspecties waren niet meer nodig toen internet kwam. Toen mocht men zichzelf registreren, inspectie was niet meer nodig. Mijn vader zou over niet al te lange tijd met pensioen gaan, dus hij ging het wat rustiger aan doen en werd chauffeur van zijn afdeling. Later zei hij: 'Ik wil thuisblijven' en hij was bezig met het regelen van zijn pensioen. Hij had een taxi om het rustiger aan te kunnen doen en om niet gelijk thuis te komen zitten.'

Hoe oud was jouw vader toen?

Mijn vader was 59 toen hij overleed. Hij is nog geen zestig geworden.

Het gezin waarin je opgroeide, kan je dat omschrijven?

Ik ben dankbaar dat ik op een gezonde manier ben opgegroeid. In mijn dorp hadden wij tijdens mijn kinder- en jeugd jaren geen internet, geen mobiele telefoons, geen computers thuis. Het enige moderne was een draadloze telefoon. Ik ben een kind van het buitenspelen met vrienden en een gezond sociaal leven. Mijn vader was zeer katholiek. Wij gingen naar de eucharistievieringen op de zondag. Mijn broers en zussen mochten wel werken op zondag en zelf beslissen of zij naar de kerk gingen of niet. Maar er was altijd de mogelijkheid om naar de kerk te gaan. Ik hield van theater, van dansen. Ik ben ook koster geweest. Wij zijn als familie, als groep met broers en zussen, heel close. Het was ook moeilijk voor hen, toen ik mijn missie accepteerde. Ik heb nooit gedacht en gepland om in het buitenland te gaan wonen, nooit in mijn leven. Dat was ondenkbaar, juist omdat wij als gezin zo close zijn. Na het overlijden van mijn vader kon mijn moeder, die toen vijftig was, prima een andere man krijgen. Maar mijn moeder zei: 'Dat kan ik gewoon niet.' Want mijn vader was haar man en zal voor altijd haar man zijn. Wij als kinderen

kwamen elke dag naar haar toe. Wij woonden niet allemaal in het dorp, maar ook niet ver van elkaar. Wij hadden veel aandacht voor elkaar. Zo ben ik opgegroeid.

Jij woonde nog thuis toen jouw vader overleed?

Ja, vijftien was ik toen. Ik zat in de vierde klas van de middelbare school.

De school, was die vergelijkbaar met het VWO hier?

Ja, ik mocht daarna gelijk naar de universiteit.

Je bent heel katholiek opgevoed. Je bent koster geweest. Ook misdienaar?

Ja, misdienaar, koster en catecheet.

Was het toen al duidelijk dat je priester wilde worden?

In mijn hart wel, maar ik was ook gewoon een jongen van het dorp. Dus ik had een vriendinnetje, zeer onschuldig en niet te vergelijken met de huidige relaties. Ik was een jongen van zestien en ik was zeer sociaal, net als mijn vader. Ik hield van gezelligheid, van dansen. Elk weekend was er wel wat te doen in ons dorp. Ik ging er naar toe om te dansen, te sporten en theater te maken, altijd straattheater. Dan stonden wij ergens en plotseling gingen wij schreeuwen en lawaai maken met een paar jongeren en dan kwamen de burens naar buiten. En dan begonnen wij met een toneelstuk; het straattheater is een soort kunst in Colombia die heel spontaan is. Dat is wat ik deed, maar diep in mijn hart zei ik: 'Ik wil priester worden.' En dat ondanks de pastoor, die niet inspirerend was; ik wilde priester zijn, maar nooit zoals onze pastoor.

Dus hij was geen voorbeeld voor je?

Wel als de priester, die deed wat hij moest doen. Maar niet als pastoor, hij was iemand die nooit hartelijk was, maar afstandelijk en hard. Ik ging naar hem toe en zei: 'Ik wil naar het seminarie, ik wil priester worden.' Ik deed heel veel voor hem, ik was koster en de coördinator van een jongerengroep die heel groot was, ik zette me 100% in voor de kerk. Maar hij zei: 'Je hebt toch een vriendinnetje? Nee, dat mag niet.' 'Maar, ik ben nog geen priester', zei ik, 'en het gevoel is er wel.' 'Nee', zei hij, 'Ik zie jou niet als priester.' Mijn moeder zei toen: 'Ga maar naar die en die zuster, en die zuster zag wel een priester in me.' Tot op de dag van vandaag hebben wij nog contact met elkaar. Wij zaten over priester worden te spreken, toen een Dominicaan naar de zuster belde met de vraag of er priesterkandidaten waren in het dorp. Ze zei: 'Ik heb er eentje hier bij me. Je mag komen.' Er kwam toen een jonge priester met een gitaar, die er heel anders uit zag als onze pastoor. Iemand die begrip had voor jongeren, een priester zoals ik nooit een priester in mijn leven had gezien. Hij stond heel gewoon in het leven. En dat

wilde ik ook wel. Hij en de zuster namen mij serieus. Deze priester nam de tijd om vijftien uur te rijden, van Bogota tot aan mijn dorp, om met mij in gesprek te gaan. Zijn aanwezigheid heeft zo'n impact gemaakt bij mij en andere jongeren, dat wij met zijn vieren naar het seminarie gingen. Drie zijn er priester geworden, een is getrouwd en heeft nu twee kinderen.

De priester was Dominicaan. Ging je naar het seminarie van de Dominicanen?

Nee, en dat was wel grappig. Hij kwam om jongeren te vinden voor de Dominicanen. Maar in Colombia is er een 'feria vocacional', een soort markt, waar je naar toe kunt gaan als je geïnteresseerd bent in het priesterschap. De Dominicanen hebben daar een stand, maar de Jezüieten ook, en de Franciscanen, de missionarissen, het seminarie. Je kan alle stands bezoeken en dan kijken wat het beste bij je past en dan hebben ze een programmaatje dat je kunt doen. Toen wij daar waren zagen wij de stand van 'Misioneros de Cristo Maestro'. Zij werken met kinderen met aids, met kinderen in gevaarlijke wijken, met jongeren met minder kans om te studeren, zij werken op de plekken waar niemand zou willen werken, en ik dacht: 'Dit spreekt mij aan.' Ik werd dus geïnspireerd door een Dominicaan en ik ben uiteindelijk naar 'Misioneros de Cristo Maestro' gegaan. Door hen ben ik naar Nederland gekomen. Toen ik hier aankwam, kwam ik terug bij de oorsprong van mijn roeping, priester zijn. Maar de weg is wel heel lang geweest. Ik zat vijftien jaar op het seminarie voor mijn wijding. Ik had geen haast om priester te worden. Priester zijn was niet mijn directe doel. Ik werkte niet doelgericht.

Binnen de gemeenschap van 'Misioneros de Cristo Maestro' mocht je zelf in gesprek met jouw begeleider over: wat wil je betekenen binnen de missie en waar ben je goed in. Mijn droom was om kinderen en jongeren uit het geweld te halen en ze een andere wereld presenteren, op basis van mijn eigen ervaring met de oorlog. Om een andere horizon voor hen te openen. Ik droomde ervan om scholen te stichten. Maar ik heb ook aangegeven: 'Ik wil uiteindelijk priester worden.' Het verschil tussen een gemeenschap en een seminarie is dat je er in het seminarie doelgericht naar toe werkt dat je priester wordt. In de gemeenschap werk je aan jezelf om de missie te steunen en de wijding komt ooit op je pad. Eerst hard werken aan diaconie, aan de missie. Ik heb drie bachelors gehaald: de bachelor 'pedagogiek, bijbel en catechese' via 'Universidad de Comillas', de bachelor 'religie en wetenschappen', dus de vijf grote religies in de wereld, via 'Universidad

Javeriana' en een bachelor 'theologie' via de Franciscanen op de 'Universidad San Buenaventura'. Daarna deed ik een specialisatie in hedendaagse filosofie. Ik was klaar in 2012. Ondertussen werkte ik in gevaarlijke wijken in Bogota, met kinderen met aids. Naast mijn studie heb ik ook als missionaris gefunctioneerd. De diaconale kant is zeer sterk in mij aanwezig. Ik was in 2001 begonnen en toen ik klaar was om priester te worden en mijn opleiding was voltooid, kreeg ik in 2012 te horen dat Nederland gevraagd had om missionarissen en dat ik daar naartoe zou gaan. In 2013 was dit definitief. Ik had verwacht dat ik naar Afrika of naar Centraal Amerika zou gaan of naar Zuid Amerika, maar Nederland.... Dat was ondenkbaar. Heel 2014 was ik bezig met documenten om binnen te komen in Nederland, dat is heel erg moeilijk. Het gaat niet vanzelf; de IND vraagt heel veel. En mijn studie was niet direct geldig in Nederland, ik moest bijna opnieuw beginnen hier.

Je kwam in Nederland op het seminarie samen met Erik Rozeman?

Inderdaad. Voor hem en de andere priesterstudenten een nieuwe ervaring, maar ik had al ruim ervaring met het seminarie. Wij kwamen met zijn vieren vanuit Colombia naar Nederland. Maar binnen een jaar begonnen we te ontdekken dat het in Nederland heel moeilijk is om als priester te functioneren. Vooral praktische dingen waren moeilijk, zoals de taal, de cultuur en het systeem van de kerk. Het was voor ons lastig om te begrijpen wat een parochie was, in Colombia had je gewoon een kerk met een priester. Een parochie met locaties was voor ons niet vanzelfsprekend. Na een jaar was ik alleen over. Ik heb nooit het gevoel gehad dat ik terug wilde.

Wanneer kreeg je echt de roeping: ik moet priester worden?

Een wanneer te vinden is lastig, maar een ding is zeker: als ik naar de kerk ging voelde de kerk als een thuishaven, ondanks de houding van mijn pastoor en de houding van sommige vrijwilligers in de kerk. De heiligenbeelden, de stilte, het tabernakel, de vieringen, de schoonheid van de liturgie, de mogelijkheid om God te aanbidden op welke manier dan ook. Dat vind ik mooi in Colombia. In Colombia kende ik niet het gevoel van: dat is progressief, dat is conservatief. Nee, in Colombia kende ik alleen de rijkdom van de kerk: wij mogen om zeven uur een mis hebben in het Latijn, om tien uur een mis met een jongerenband en om drie uur een Eucharistieviering voor ouderen. Er wordt niet gevraagd: 'Bij welke viering hoor je?' Nee, je mag naar alle drie om God te loven en je eigen weg te vinden. Die rijkdom was voor mij heel aansprekend. Nu spreek ik er mooi

over, toen was het puur een gevoel. Ik schaamde me nooit dat ik koster was, schaamde me ook nooit om voor te bidden, bijvoorbeeld een rozenkrans. De klasgenoten voelden respect voor mij. Als hun vader of moeder of oma overleed, zochten ze mij: 'Mauricio, wil je de rozenkrans voor mijn familie bidden?' Als ik een moment moet vinden waarop ik voelde dat ik priester wilde worden, dan was het toen ik voor het eerst het seminarie binnenging; het gebouw. Ik kwam binnen en ik hoorde muziek. Ik heb in dit huis nog geen muziek, maar meestal heb ik zachtjes muziek op de achtergrond; gospel, gregoriaans, klassiek. Ik ging naar de bibliotheek, naar de kapel, ik zag jongeren die gitaar speelden en die bezig waren met de studie. En ik dacht: 'Hier wil ik zijn, hier voel ik me thuis.' Het gevoel was sterker dan het gevoel om naar een universiteit gaan of een gezin te stichten. Ik heb ooit gedacht dat ik een gezin wilde met veel kinderen. Maar toen ik met het werk begon, nadat ik twee jaar in het klooster had moeten blijven, kwam ik in het pastorale veld: kinderen met aids, arme jongeren, gevaarlijke wijken. En ik dacht opnieuw: 'Hier wil ik zijn.' De bevestiging is door de jaren heen steeds sterker geworden.'

Misschien is dat jouw roeping, dat God jou bewoog in de richting waar je moest zijn?

Ja, inderdaad.

Je zat twee jaar in het klooster, hoe beviel dat?

Dat was heel lastig, zo ver weg van mijn moeder, van mijn familie. Ik had zoiets nooit meegemaakt. De eerste zes maanden waren heel moeilijk. Het was een strijd van een jongen van 17-18 jaar, zo oud was ik toen, die een grote kerel wilde zijn en zijn eigen beslissingen wilde nemen, maar die een kindje in zijn hart droeg, dat huilde om zijn moeder. Ik heb het nooit laten zien, maar ik had een nostalgie naar het dorpsleven, naar theater, naar dansen. Het was een innerlijke strijd die nodig was om met een nieuw leven te starten. Na die zes maanden kwam ik in een flow. Het tweede jaar was een noviciaat, de stilte. Toen noemde ik het stilte, maar de juiste stilte heb ik in Nederland leren kennen. Het was hier een andere werkelijkheid: hier heb ik geleerd om ver weg van mijn familie en de kerk mensen te ontdekken met wie je ook een band hebt, zoals jullie hier. Wij zetten ons samen in voor de geloofsgemeenschap, voor ons geloof. Niemand betaalt ons hier voor; dit is iets wat wij graag willen doen. Het is iets dat ons verbindt, zo voel ik mij hier, maar ook toen in Colombia. Ik dacht toen: ik wil wel Gods werk doen, maar ik doe het niet omdat de kerk dit vraagt. Ik doe het omdat ik Jezus van Nazareth wil volgen.

Is het misschien zo dat je in Nederland eindelijk het proces van loslaten hebt voltooid, om daardoor de rijkdom bij anderen te ontdekken?

Dat is mooi verwoord, zo heb ik er nog nooit aan gedacht. Ik ben dankbaar dat ik hier naar toe ben gekomen, want hier is het zuiveringsproces rond mijn roeping sterker geworden: 'Wat vind ik aantrekkelijk aan de kerk?' Het gaat niet om hoeveel jongeren naar de kerk gaan, het gaat om Jezus zelf. Dat voelde ik hier nog sterker. Dus ja, dat zou kunnen.

Je bent gestuurd, dat lijkt me best ingewikkeld. Hoe heb je dat ervaren?

Als missionaris moet je weten dat de zending het terrein is waar je je op kan bewegen, de plekken zijn accidenteel. Er zijn essentiële dingen en accidentele dingen. De missieplek is een accidenteel ding. Toen ik 'ja' had gezegd, ging ik wel zoeken naar de taal en dat soort dingen. Toen ik naar Nederland ging, dacht ik: 'Wat bij mij hoort, is de zending. Aan de rest kan ik niet zoveel doen. Ik moet hier een deel zijn van de oplossing en niet van het probleem.' Zo denk ik nog steeds, maar gemakkelijk was het niet. De taal leren bijvoorbeeld. Het is mooi als mensen zeggen: 'Het gaat goed.' Maar als je weet hoeveel tijd het kost, ik was zo onzeker in het begin om dingen uit te spreken. Ik was dertig toen ik hier kwam, ik was klaar met mijn studie in Colombia, maar hier moest ik weer opnieuw beginnen. Ik moest ook opnieuw mijn rijbewijs halen, maar ik kon al rijden. De rijinstructeur zei: 'Je kunt prima rijden, ik hoef jou dat niet uit te leggen, alleen de regels zijn hier anders.' Dat soort dingen komen binnen. Dus de bevestiging: je doet het goed, maar je moet wel nieuwe dingen bijleren. Het vermogen om leerling te blijven moet je leren. Om ook nu als pastoor niet zo maar te zeggen: 'Ja, ik weet hoe het moet.' Nee, ik moet luisteren! Het synodale proces van de kerk had eerder moeten beginnen. Wij hebben een positie in de kerk, maar luisteren is heel belangrijk. Dat heb ik ook geleerd hier.

Dat is belangrijk, leerling blijven en luisteren?

Ja, dat klopt. Ik moet ook nog meer naar mijn lichaam leren luisteren. Luisteren is heel erg belangrijk. Hoe doe je dat in een nieuwe omgeving? Ik had in Soest mogen blijven tot na mijn volgende operatie, daar ken ik de vrijwilligers die mij kunnen helpen. Toch heb ik gezegd: 'Nee, ik wil naar de nieuwe parochie toe. Ik wil graag in de pastorie gaan wonen, want zo krijg ik meer gevoel voor de parochie.' Hier zie ik de mensen, ben ik in deze omgeving en kan die ontdekken en aan de slag te gaan. Niet alleen actief, maar ook gevoelsmatig.

In welk jaar ben je priester gewijd?

In 2017, hier in Nederland. Het laatste deel van mijn proces heb ik in Nederland gedaan. Alles heb ik hier in Nederland gedaan, aanstelling als acoliet, diaken, stage lopen en priester worden.

Was jouw moeder hierbij aanwezig?

Bij mijn diakenwijding niet, bij de priesterwijding wel. Mijn moeder, twee tantes en mijn zus Luisa, die voor mij heel belangrijk zijn. Ik droomde ervan om mijn moeder tijdens mijn wijding te zien. Het was een emotioneel moment, wij huilden samen. Op het moment dat ik de kazuifel kreeg, kwam mijn moeder naar voren; dat kwam zo bovenaards binnen. Mijn moeder leeft met me mee, zij kon niks volgen van de viering door de andere taal en de andere wereld. Het was november, koud, en toch straalde zij vreugde uit. Ik dacht: 'Hoe kan het dat mijn moeder meeleeft zonder dat ze iets kan volgen?' Ik had gevraagd om bepaalde delen van de viering in het Latijn te doen, zodat mijn moeder herkenningspunten had. Dat waardeer ik ook aan de wereldkerk, dat wij overal dezelfde structuur hebben. Dus mijn moeder voelde zich tijdens de mis als een vis in het water: 'Dat is het Gloria, dat is Credo, etc.' Mijn moeder is een vrouw uit het dorp, zeer geworteld, iedereen kent elkaar – hoewel dat nu minder is vanwege de vluchtelingen uit Venezuela. Zo bijzonder dat zij de beslissing nam om naar het buitenland te gaan, zij is hier tweemaal geweest! Na mijn priesterwijding vroeg mijn moeder: 'Is er nog een mogelijkheid dat je terugkomt?' Ik antwoordde: 'Nee.' Dus mijn moeder kwam een tweede keer, om mijn leven hier te leren kennen. Mijn moeder zei toen: 'Doe alsof ik er niet bij ben. Ik wil graag zien hoe je hier leeft.' Ik ben een spontaan iemand, ik ken jullie nu in Bennekom. Het kan zijn dat ik spontaan bel en zeg: 'Hans, heb je tijd voor een kopje koffie?' 'Ja, kom maar even langs.' Zo deed ik ook in Soest. In de zomer fietste ik rond: 'Hoi Doortje, hoe is het? Heb je zin in een kop koffie?' Ik at ongeveer een maal per week bij een familie thuis. Voor mijn deur stonden eieren, een plantje, een glaasje. En mijn moeder zag het. Na het bezoek van mijn moeder in 2019, heb ik nooit meer van haar gehoord: 'Wanneer kom je terug?' Zij zag dat het goed ging en daar ben ik blij om.

Wat betekent God voor je?

Eerst het gemakkelijke antwoord: liefde, mijn alles. God betekent voor mij eigenlijk de zin van het leven. Ik geef vorm aan mijn leven vanuit Zijn perspectief. Ik ben geroepen tot dit leven, ik heb hier nooit voor gekozen, en ik moet hiermee leren omgaan. Je zou kunnen zeggen dat het onrecht is, dat er geen rechtvaardigheid is dat er moeilijke situaties zijn, waar je niet om gevraagd hebt. Maar als je er vanuit

Zijn perspectief naar kijkt, is het toch mogelijk om het vorm te geven. Ik vaag me bij sommige dingen af: 'Wat zou Jezus in zo'n situatie doen?' Dan kom je uit bij het evangelie; wat betekent dit voor mijn leven vanuit Gods perspectief? God is te zien in het leven, in liefde, nabijheid, gemeenschap. Ik legde het donderdag nog uit tijdens de mis: 'God is aanwezig op verschillende manieren: door het sacrament van de Eucharistie, in de persoon van de priester, maar ook in de gemeenschap en in zijn Woord.' Gods aanwezigheid is er om zin te geven aan het leven. Daarom is de verkondiging voor mij heel belangrijk. Ik besteed veel tijd aan de preken. Van een preek wil ik geen Bijbelstudie maken, maar een vertaling van Gods woord naar onze tijd. Je gaat niet naar de kerk om naar een leraar te luisteren, je gaat naar de kerk met de vragen van het leven. De mens leeft in een constante verandering en elke verandering brengt een crisis met zich mee. Als wij constant een crisis hebben, ga je naar de kerk om je welkom te voelen en niet om naar moeilijke dingen te luisteren. Er zijn buiten genoeg moeilijkheden. Je gaat om inspiratie op te doen, dat is de kern.

Voel je de aanwezigheid van God ook tijdens het bidden?

Ja, zeker. Er zijn verschillende manieren om de aanwezigheid van God zichtbaar te maken: in het gebed, een bezoek, diaconale acties. Altijd waar twee of drie in Zijn naam bijeen komen, daar is God aanwezig.

Ervaar je dan veel steun?

Ja. Ik ben hier pas, maar ervaar de steun van de mensen door de kaarten, en door mensen die mij helpen. Zij kennen me niet, maar komen naar me toe en zeggen: 'Als wij iets voor U kunnen doen, zeg het maar.'

In de preken gaat het over Gods aanwezigheid in het leven, wat betekent de Bijbel dan voor je?

De Bijbel is het woord van God, maar bevat niet alles. Het leven van een gemeenschap kan niet samengevat worden in een paar boeken. De Bijbel is een licht in het leven van een Christen, van de gemeenschap; een licht om terug te gaan naar de 'liturgia prima', het leven van de apostelen en van de eerste discipelen, de eerste christenen rondom Jezus van Nazareth. In de Brieven kun je lezen hoe dat was. Toen ik deze parochie mocht ontvangen als pastoor, was het eerste wat ik deed: naar Friesland gaan om het leven van Titus Brandsma te leren kennen. Ik zag zijn handschrift, zijn manier van schrijven, zijn kleding, de plek waar hij geboren werd. Zo kon ik teruggaan naar zijn leven. Dat is ook de mogelijkheid die de Bijbel ons biedt; het is een deel van Gods woord. Want God blijft spreken tot op de dag van

vandaag. Voor mij is het een uitdaging dat ik van buiten kom. Maar het geeft mij ook een mooi gevoel van wereldkerk, van de christelijke gemeenschap die groot is. Ik ben dankbaar voor de manier waarop de geloofsgemeenschappen handen en voeten geven aan het plaatselijke werk. Wij kunnen als priesters niet alles doen. Hoe zou het zijn zonder vrijwilligers? Dat zou onmogelijk zijn.

Dat is gemeenschap?

Ja, dat is gemeenschap, inderdaad.

Bij jouw installatieviering zei je ook al dat vrijwilligers zo belangrijk zijn, dat het daarom draait. Dat vond ik zo mooi!

Dat klopt, inderdaad

Een laatste vraag: hoe heb je zo goed Nederlands geleerd?

Ik heb de eerste acht maanden hard gewerkt aan de taal. Voor ons als Spaanstaligen is het heel lastig om een nieuwe taal te leren omdat wij alles alleen in het Spaans lezen: de kerkelijke documenten, Heidegger, de Duitse filosoof wiens boeken ik las, volledig Spaans. Het woord 'sein' was het enige woord in Duits in zijn boeken. Ik ben begonnen met de grammatica. De structuur van de Nederlandse taal is bijna onmogelijk te vatten in grammatica. Bijvoorbeeld het woordje 'er'. Voor jullie is dat heel gewoon. 'Er is..., ik ben er geweest..., geef mij er maar twee..., er loopt iemand buiten..., geniet er van...' Dit leer je zo maar niet. De eerste acht maanden heb ik veel naar mensen geluisterd. Ik heb gezinnen gevraagd om mee te mogen eten en zei dan: 'Stel me geen vragen, ik wil alleen maar

luisteren.' Daar begon ook mijn respect en mijn waardering voor Nederlanders. Ik heb nooit het gevoel gekregen dat ik gediscrimineerd werd. Zij waren altijd bereid om mij te leren. Voor mij was de directheid in Nederland wel lastig. Ik heb dat nooit meegemaakt in andere culturen. Spaanstaligen maken heel veel omwegen om iets zeggen, een Nederlander niet. Dus als het antwoord op de vraag: 'Rita, zullen wij even wandelen?' is 'Nee hoor, geen zin in.', dan is dat nu prima. Maar toen zou het heel pijnlijk zijn geweest. Als Spaanstalige zou je zeggen: 'Heb je zin om te wandelen?' 'Nou het weer is prachtig, ik hou er wel van en fijn dat je mij vraagt, maar eigenlijk zou ik iets anders willen doen.' Dus heel veel versiering om 'nee' te zeggen. In Nederland is het: 'Nee', huppakee, klaar. Ik heb dat hier ook geleerd: mijn moeder is ziek geweest, dus ik moest een e-mail sturen naar de huisarts die ons veel heeft geholpen. Mijn moeder zei daarover: 'Wat lomp, je begint direct met de vraag!

Dus zo heb ik Nederlands geleerd, onder de mensen. En ik heb vooral heel veel geschreven. Het Weesgegroot was het eerste dat ik heb geschreven in het Nederlands.

Na drie kopjes koffie, volgens Mauricio is koffie het achtste sacrament, nemen we hartelijk afscheid en wensen hem veel sterkte bij de komende operatie. Dan gaat de bel: een Spaanstalige vriend staat aan de deur. Mauricio is duidelijk thuis aan het komen in Wageningen.

Hans Wilmink, Rita Karsten